

UTÁNUNK NEZ AZ ISTEN. Felnöttek bújócskáznak kisgyerekekkel. A gyerekek soha nem vesztethetnek. Rossz vicc lenne, ha a felnöttek úgy elbűnődnek, hogy nem lehetne őket megtalálni. Éreztetjük, hogy meglehetősek vagyunk. Mi indulunk a gyermek keresésére, ha véletlenül nem talál minket. Nem fedezünk fel valami hasonlót Isten magatartásában? Ő is számos alkalmat teremt, hogy rátaláljunk. Kezébe vesszi a kezdeményezést, amikor összezavarodunk és beszűntetjük a keresést. Ez az alkalom talán egy boldog esemény vagy szomorúság lesz, esetleg egy megrendítő tragédia, — de jön és keres minket. Minket akar! Ebben soha ne kételkedjünk. Butaság elrejtőzni előle.

Isten keresi az embert. Kedvelem ezt az elgondolást. Lassan ráébredünk arra, hogy csak egyetlen egy módon lehet beszélnünk a minket kereső Istennek adott feleletről. Kezdjük a kezdetnél. Isten, miközben keresi az embert, oly módon nyilatkoztatja ki magát, melyre a teremtett világ képtelen. Speciális kinyilatkoztatás ez. Akkor érte el csúcspontját, amikor Isten fia ember lett.

Basil Hume bíboros
(Fordította: Schramkó Pál)

NE ISKOLÁSITSÁK AZ ÓVODÁKAT! Ifjú szülők és a gyerekekkel hivatásszerűen foglalkozók figyelmébe ajánljuk Vekerdy Tamás pszichológus tanulmányát az óvodákról, a Valóság novemberi számából. A szerző szerint a magyar oktatási rendszer azért van válságban, mert a nevelés értéktelenebb, s ezért alárendeltebb feladatának tekintik, mint az oktatást. Ebből következően minél magasabb szintű képzés folyik egy-egy intézménytípusban, annál nagyobb a társadalmi presztízse az ott dolgozó pedagógusoknak. Vagyis az óvónőnél jobban megbecsült a tanítóné, a tanítónőnél a felsőtagozatos tanár és így tovább, az egyetemi tanárig. E rangsor azonban csak az oktatás szintjét értékeli, a végzett nevelőmunka jellegét figyelmen kívül hagyja. Pedig ki vitatná, hogy az óvodás- és kisiskolás kor a legfogékonyabb és legkiszolgáltatottabb szakasza az életnek, s hogy a felnőtt személyiségjegyek ebben a korban alakulnak ki. Vekerdy szerint jelenleg oktatási rendszerünkben az óvodák a legjobb intézmények, mert legkevésbé vannak kitéve azoknak az erősen bürokratizált látszat követelményeknek, amelyek iskoláinkat jellemzik. S így az óvodák nevelő jellegüket megtarthatják. Sajnos azonban már veszélyben vannak az óvodák is, mert részben a szülők, részben az általános iskolák nyomására egyre több helyen megkezdődött azok iskolásítása. Szaporodnak az iskolaihoz hasonló ún. foglalkozások, egyre több a megkötöttség, például pontosan és reggelizés nélkül kell a gyerekeket bevinni, nem vihetnek be magukkal semmit sem, s a szülőket nem engedik be még a beszoktatás napjaiban sem a terembe. Pedig ezek mind gyerekelleses rendelkezések.

A kisgyerekek fejlődése szempontjából legeredményesebb az érzelmi nevelés, s a kreativitást játékos módon fejlesztő módszerek — nemcsak az óvodában, de az általános iskolák első évében is. Vagyis ahelyett, hogy iskolásítandó az óvodákat, az iskolákat kéne óvodásítani, legalábbis az elsősoknál. S az érzelmi nevelés nemcsak az iskolában, hanem a családokban is egyre inkább hiánycikk. A fiatal szülők nem ismerik fel a „haszontalan együttléti” fontosságát a családi életben, pedig a gyerekek erre az intimításra, a szükségszerű rohanás, kapkodás melletti dologalant együttlétre vágnak.

Sz. Cs.

DOKUMENTUMFILM A KÜLÖNÖS HÁZASSÁGRÓL. Sokunk véleményével találkozott az Új Embernek a Különös házasság c. tévéfilmről szóló cikke. Jó, hogy a tévéfilm kritikája mellett az újságok a történelmi tényeket ismertetik. Sajnos sokunkat meglepett az Rádióújságban megjelent írás, amely a filmsorozatot kezdetekor — Mikszáth szavait idézve — azt a látszatot keltette, mintha a regény, illetve a film mindenben megfelelné a valóságnak és a történelmi hűségnek. („A fő dolgok mind a valósághoz híven vannak leírva. A legfontosabb esküvői jelenet szinte fotográfia.” — Rádióújság, nov. 12—18.)

Több lap — köztük napilapjaink is — felhívták a figyelmet a történelmi valóság és a regény, illetve a tévéfilm eltéréseire. (Pl. a Népszabadság november 18-i számában a cselekmény fő vonalát követve olvashatjuk a tények és a regény, illetve a film közti eltéréseit.) A Magyar Nemzet kritikusa (november 28-i szám) a Különös házasságról szólva megállapította: „Sem történelmi tanulsága, sem erkölcsi intő jele nem túl időszerű mostanság. Mit nekünk egy hajdan volt főúri friqui, mindvalahány, vagyonnal és praktikával körülvett kálváriája, amikor az egész mikszáthi életművel fölerő irodalom foglalkozik (a megoldás esélye nélkül) azzal, hogy a futószalagon kötött és bontott házasságok társadalmi és gazdasági káiraira figyelmeztessen?”

Nem volt hát különös sikere a tévéfilmnek. Különös öröm, hogy az egrí Népújság november 22-i számában Abkarovits Endre arról számol be — miután az olvasókkal kétrészes, alapos cikkben ismertette meg a Különös házassággal kapcsolatos tényeket —, hogy amikor értesült arról, hogy e regényt újra filmre akarják vinni, a rendező figyelmébe ajánlotta Sugár István cikksorozatát és a periratokat. A tévéfilm felvételei akkor már elkezdődtek. „A rendező azonban az említett írással megismerkedve úgy döntött, hogy amennyiben a kivitelezéshez az anyagi fedezet biztosítva lesz, dokumentumfilmet készít az eredeti peranyagból. Nem kétséges, hogy sem Sugár István kiadásra váró könyve, sem Zsurzs Éva tervezett és mindnyájunk által remélt dokumentumfilmje nem fogja megtépnéni Mikszáth írói értékeit és népszerűségét, de mint összehasonlítási alap két célt is szolgálhat: meggyőzően bizonyíthatja, hogy a nem megtörtént is keltheti a valóság látszatát egy alkotó tehetség művészi megformálásában, ugyanakkor arra is figyelmeztet, hogy az élet jelenségeinek megítélések sohasem lehet közömbös számunkra az igazi valóság megismerése.”

—i—a

MILYEN NAGY KEGYELEM, hogy mindennap újra kezdetjük valóságosságunkat. Nem, nem jó a szó, így kevés; ha vallásosságunkat, akkor valamit, amivel nem vagyunk teljesen „egyformák”. Mintha a valóságosságunk egy kicsit kisebb volna nálunk, mintha a vállunkra volna vetve, akár egy köpeny, amit idővel ki is nőhetünk, s ellibeghet rólunk, vagy le is dobhatjuk magunkról. Vallásunkat, ez már több, mert „akkora”, mint mi, mégis valami külsőt is jelent. Vallásos mivoltunkat, ez már jobb, mert így a „vallásos” szó fogalma alapvető meghatározónkká lett.

A legmélyebb, az Istenbe süllyedt önmagunkat kezdetjük el minden nap. És hogyha a vallásosságunk mindezt jelenti, akkor visszatérhetünk e szóhoz, s akkor így hangzik a kezdő mondat: milyen nagy kegyelem, hogy mindennap újra kezdetjük a Krisztussal „bevont” s belül Krisztussal „kibélelt” életünket. Milyen jó, hogy a „ma” történetünk megíratlan oldala, s hogy a tegnapiunkat, a tegnapiunkig minden egyes napunkat — mint valami sötét, de ezüsttel kipontozott, hosszú dominósort — átadhatjuk Istennek, játszson vele a maga szent kedve szerint.

Bár fölépíthetne belőle valami ránk jellemző építményt, amely könyvű, de nem ingatag, s az angyalok sem vetnék meg, hogy néha benne lakjanak. Mervevű lett, kemény lap a tegnapiunk. De ma megtörténhetik a csoda: kitekeredhet a mai napunk, s csapkodhat a lélek szelében. akár egy zászló.

(v. p.)

Amikor kegyelmekben gazdag, Isten ajándékaival megáldott karácsonyi ünnepeket kívánunk olvasóinknak, kérjük, hallgassák meg mentegető szavunkat, hogy ezen a karácsonyon nem tudunk ajándékkal kedveskedni. Nem rajtunk múlott, hogy most mi kérjük megértésük ajándékát.

Egy évvel ezelőtt — 1984. januári első számunkban —, amikor előnyösebb kiállításban és két oldallal bővített terjedelemben megjelent lapunkat letettük olvasóink asztalára, azt ígértük, hogy „mindaddig, amíg az általános gazdasági helyzetből eredő és a nyomdai ipart is érintő árváltozások nem kényszerítenek rá: nem emeljük a lap árát”.

Ígértünket betartottuk, annak ellenére, hogy időközben egyéb költségtényezők terhei miatt fenyegetetté vált lapkiadásunk gazdálkodási egyensúlya.

Ismeretes, hogy 1985. január elsejétől a sajtótermékek fogyasztói árának módosítására bennünket is érintő rendelkezés lép hatályba. Illetékes állami hatóságok döntése szerint az Actio Catholica — mint laptulajdonos — kiadásában megjelenő lapok eladási árai a következők szerint alakulnak:

Új Ember:

példányonként	5,—
évi előfizetés	320,—
félévi	160,—
negyedévi	80,— Ft.

Vigília:

példányonként	26,—
évi előfizetés	320,—
félévi	160,—
negyedévi	80,— Ft.

Teológia:

példányonként	40,—
évi előfizetés	160,—
félévi	80,— Ft.

Bizonyosak vagyunk abban, hogy amit azt évtizedeken át tapasztaltuk, olvasóink és terjesztőink most is szívesen meghozzák a maguk áldozatát, hogy az írás útján terjesztett Evangélium szava eljusson hozzájuk.

Ugyanúgy abban is bizonyosak vagyunk, hogy hűséges olvasóink között sokan lesznek majd, akik segítségünkre sietnek egy ún.

sajtóalap megteremtésében is, ami arra szolgál, hogy előre nem látható előállítási áremelkedés esetén ne kelljen időközben emelni a lapok árát.

Nem gondolunk nagyobb összegű vagy rendszeres megajánlásra. Csupán annyira, hogy az első félévben, talán a hűsvét előtti bűnbánati időszakban gyakorolt lemondással megtakarított összeget ajánlják fel olvasóink, amit már előre is hálásan köszönünk.

Új Ember

Szerkesztősége és Kiadóhivatala

Pataky Kornél Rómában

Pataky Kornél győri megyéspüspök a közelmúltban látogatást tett az Örök Városban. December 5-én részt vett az általános kihallgatáson, majd találkozott a Szentatyával, aki külön áldását adta a Szentlélek-templom és plébánia építésére. Győr új városnegyedében, a köztemető oldalában, mintegy 30 ezer hívő számára épül ez az együttes. A jövő év koratavaszán kezdik meg a munkákat.

Pataky püspök látogatást tett Luigi Poggi érseknél az Államtitkárságon, Kada Lajos érseknél, a Szent-ségi Kongregáció titkárnál, továbbá a Germanico-Hungaricumban. Szeminaristája Szabó Tamás ugyanis a kollégium növendéke. A Szeptólen Fogantatás ünnepén reggel Pataky Kornél hálaadó szentmisét mutatott be a vatikáni Magyarok Nagyasszonya kápolnában tízéves püspöki szolgálatáért. Szeretettel emlékezett meg miséjében papjairól, szeminaristáiról és híveiről.

Negyven évvel ezelőtt

Salkaházi Sára és Bernovits Vilma mártírhalála

1944. december 27-én a késő éjszakai órákban dörögött el a gyilkos sortűz, melynek halottai között ott feküdt Salkaházi Sára szociális testvér és Bernovits Vilma hitoktató.

Mindketten 1944 nyarán kezdték embermentő tevékenységüket. Salkaházi Sára elsősorban a Kárpátaljáról menekült zsidókat rejtgette a Társaság különböző házaiban. Balaton-Jankovics-telepen, Remetékertvárosban, de főként a Bokréta u. 3-ban, ahol egy katolikus leányotthon igazgatójaként dolgozott. Az üldözötteknek hamis papírokat szerzett, s fölvette őket bent lakó alkalmazottaknak. Bernovits Vilma szintén a Bokréta úti leányotthonban lakott, s onnan járt be rendszeresen a gettóba élelemmel s életet jelentő keresztlevekkel. Szobájában gyakran adott szállást olyanoknak, akiket a gettóból mentett ki. Mondják, hogy ilyenkor mindig ő feküdt a padlóra. átengedte ágját a vendégeknek. A nyilasok többször is igazoltatták a gettó környékén, s neve fölkerült a feketelistára. Egy ízben le kellett nyelnie a magával hozott keresztlevelet, mert mindenkit megmotoztak.

Az év vége felé közel 150 személy tartózkodott a Bokréta utcai leányotthonban. Közülük mintegy harmincan illegálisan. Az otthon lakói közül ekkor egy lány figyelmeztette Sára testvért. Amikor a nyilasok december 27-én reggel megszállták a házat, Sára éppen nem tartózkodott odahaza. A nyilasok azonban addig húzták az igazoltatást, amíg Sára testvér a késő délutáni órákban haza nem érkezett. Mint társa, Jolsvai Hedvig elmondja, a házhoz közeledve látták, hogy őt áll a kapu előtt, és Sára testvér még időben

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia december 11—12-én tartotta téli ülését Lékai László bíboros, primás, esztergomi érsek elnöklétével. A bíboros primás beszámolt október végi útjáról. Kiemelte, hogy a Szentatya koncelebrált szentmisét mutatott be vele és püspöktársaival, a magyar zarándokok részvételével, és fogadta a zarándoklattal együtt, valamint magánkihallgatáson is. Ezenkívül alkalma volt Agostino Casaroli bíboros államtitkárral, Achille Silvestrini érsekkel, helyettes államtitkárral és Luigi Poggi érsekkel hosszabban tárgyalni. A Szent Pál bazilikában, első miséje színhelyén, ünnepélyes aranymisét mutatott be.

Beszámolt továbbá arról, hogy 1985. január 1-én a békevilágnap mottója: „A béke és az ifjúság együtt halad.” A Szentatya ismét üzenettel fordul majd a világhoz. A békevilágnap témáját az indokolta, hogy az ENSZ 1985-öt az ifjúság évévé nyilvánította. Ehhez kapcsolódóan a Szentatya virágvasárnapot megelőzően háromnapos zarándoklatra hív meg mintegy félmillió fiút és leányt Rómába.

A helsinki európai biztonsági és együttműködési tárgyalások folyamatában jövőre kulturális fórumot tartanak Budapesten. Ezt előkészítő nemzetközi szakértői bizottság ülésezett a közelmúltban fővárosunkban. Ezen a Szentszék delegációját msgr. Jean-Louis Tauran, az Egyházi Közügyek Tanácsának munkatársa vezette, tagjai voltak Fábrián János protonotárius kanonok és Magyar Ferenc főszerkesztő.

A Püspöki Kar foglalkozott elesett embertársainkkal való intézményesebb törődés megszervezésével (alkoholisták, kábítószer-élvezők, lelki sérültek stb.).

Cserháti József püspök, a Püspöki Kar titkára beszámolt a III. európai ökumenikus találkozóról, mely október elején a Garda tó melletti Riva-ban volt.

Cserháti püspök beszámolt a nyugatnémet püspöki kar gazdasági vezetőinek hazánkban tett látogatásáról is, akik felkeresték egyházi szociális intézményeinket és néhány iskolánkat.

Paskai László koadjutor érsek, a püspöki kar megbízottja, beszámolt a világi hívők lelkipásztori munkába való bevonásával kapcsolatos kérdésekről. A Püspöki Kar kifejezte azt a meggyőződését, hogy hamarosan a hívők rendszeres munkával lehetnek segítségére időszűk és egyre erőteljesebben győző lelkipásztoraink.

Timkó Imre görög katolikus megyéspüspök bizonyos szertartásközi kérdések megoldásának sürgettségére hívta fel a figyelmet.

Szakos Gyula székesfehérvári püspök liturgikus ügyeket adott elő, majd ismertette az új kántorszabályzat irányelveit.

Kovács Endre egrí segédpüspök időszűk ökumenikus feladatokra hívta fel a figyelmet és az ökumenikus kapcsolatok jobb kiépítését szorgalmazta.

Póka György szombathelyi segédpüspök az új egyházközségi szabályzat kinyomtatásának ügyéről tájékoztatót.

Szennay András pannonhalmi főpápa a papi továbbképzés idei munkájáról számolt be, majd pedig az egyházi iskolák problémáiról adott tájékoztatást.

M. K.